

Klaipėdos
universitetas
Baltijos regiono istorijos ir
archeologijos institutas

XV nacionalinis istorijos ir archeologijos krypties doktorantų seminaras

2025 m. gegužės 8–9 d., Klaipėdos universiteto aula
(Herkaus Manto g. 84, Klaipėda)

Gegužės 8 d., ketvirtadienis	
13:00–13:15	Seminaro atidarymas
13:15–14:15	Plenarinis pranešimas: Aurimas Švedas (Lietuvos istorijos institutas), Kiek istorikui reikia teorijos?
	Kava
14:30–15:10	Andrius Brazauskas (Klaipėdos universitetas), Kryžiaus žygių tradicija Baltijos regione. Nuo lenkiškojo Pamaro iki Prūsijos ir Lietuvos: ideologija ir veikėjai
15:10–15:50	Simona Glazauskaitė (Lietuvos istorijos institutas), Kuršo kunigaikščių fondas: jo struktūra ir tyrimų perspektyvos
15:50–16:30	Eimantas Gudas (Lietuvos istorijos institutas), Tiškevičiai XVI–XVII a. vid. Lietuvos valdančiam elite: įsitvirtinimas ir išlikimas
Gegužės 9 d., penktadienis	
08:30–09:10	Renata Mauzienė (Klaipėdos universitetas), Sportas ir nacionalizmas: pirmoji Lietuvos tautinė olimpiada 1938 m.
09:10–09:50	Nerijus Černius (Klaipėdos universitetas), Savanoriška tarnyba Lietuvos kariuomenėje 1918–1940 m.
09:50–10:30	Julijana Andriejauskienė (Lietuvos istorijos institutas), Kauno žydai, Lietuvos valstybė ir lojalumo problema 1918–1940 m.
	Kava

10:50–11:30	Emilija Jasiulevičiūtė (Lietuvos istorijos institutas), Kultūros laukas nacių okupacijos metais: bandymai išlaikyti tarpukario kultūros politikos tęstinumą
11:30–12:10	Arnoldas Kazimierėnas (Lietuvos istorijos institutas), Žvilgsnis iš šalies: sovietinė klasikinė filologija emigranto A. Rukšos akimis
12:10–12:50	Jokūbas Pukėnas (Lietuvos istorijos institutas), Jungtinės Karalystės Užsienio reikalų ministerijos politika Baltijos šalių nepriklausomybės atžvilgiu (1988–1991 m.)
	Kava

Informacija seminaro klausimais: Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutas, Herkaus Manto 84, Klaipėda, tel. 8 46 398 806, el. p. briai@ku.lt

Pranešimų anotacijos (abėcėlės tvarka)

Julijana Andriejauskienė (Lietuvos istorijos institutas, IV metai)

Kauno žydai, Lietuvos valstybė ir lojalumo problema 1918–1940 m.

Rengiamos disertacijos tema – „Kauno žydai Lietuvos Respublikoje (1918–1940): tarp integracijos, akulturacijos ir segregacijos“. Doktorantų seminaro metu bus pristatomi tyrimo rezultatai, susiję su Kauno žydų lojalumo Lietuvos valstybei problema.

Pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui iš buvusios Rusijos imperijos miestų ir miestelių į Kauną grįžtantieji žydai atsidūrė nacionalinėje Lietuvos valstybėje, kurioje politinę valdžią įgiję lietuviai ėmėsi įgyvendinti savo viziją – sukurti lietuvišką Lietuvą. Žydų visuomenei teko permąstyti savo santykį su pakitusia politine, socialine ir kultūrine aplinka. Šiuo pranešimu siekiama aptarti žydų lojalumo raišką, kaip vieną iš kolektyvinio santykio su Lietuvos valstybe charakteristikų, nevengiant kalbėti apie pragmatiškumo aspektą.

Pranešimu siekiama atsakyti į klausimus:

- Koks buvo lietuvių visuomenės požiūris į žydų lojalumą?
- Kokiomis formomis reiškėsi žydų lojalumas?
- Ar Kauno žydams galima taikyti dvigubo lojalumo koncepciją.

Andrius Brazauskas (Klaipėdos universitetas, I metai)

Kryžiaus žygių tradicija Baltijos regione. Nuo lenkiškojo Pamaro iki Prūsijos ir Lietuvos: ideologija ir veikėjai

Viduramžių kryžiaus žygiai tradiciškai siejami su ekspedicijomis į Šventąją Žemę, tačiau jų įtaka siekė ir Šiaurės bei Rytų Europą. Baltijos regione vykę žygiai prieš pagoniškas gentis ir jų nukariavimai dažnai buvo grindžiami kryžiaus žygių idėja. Viduramžių Lenkija buvo krikščioniško pasaulio paribys, į kurį neišvengiamai skleidėsi vakarietiškos idėjos ir tradicijos. XII–XIII a. Viduramžių Lenkijoje kryžiaus žygių ideologija ne tik formavosi, bet ir buvo nuosekliai įsisavinama valdančiojo elito, veikiamą Bažnyčios ir politinių veikėjų bei karinių ir bažnytinių organizacijų. Tai žinant, reikia konstatuoti, kad istoriografijoje yra nepakankamai išanalizuoti veiksniai, lėmę kryžiaus žygių idėjos formavimąsi ir įsisavinimą Viduramžių Lenkijos valdančiajame elite. Taip pat nepakankamai išanalizuoti ją propagavę veikėjai ir jų įtaka politiniams, religiniams ir kariniams lenkų valdančiojo elito sprendimams. Svarbu išsiaiškinti, kaip kryžiaus žygių idėja veikė lenkų dalyvavimą Šiaurės kryžiaus žygiuose ir kokią vaidmenį šiame procese suvaidino įvairūs veikėjai, darydami įtaką Viduramžių Lenkijos valdančiajam elitui.

Pranešime bus pristatyta disertacijos idėja ir mokslinė problema, kurios pagrindu bus atlikta esamos istoriografijos ir šaltinių analizė bei aptartos vyraujančios tyrimų tendencijos. Remiantis šia analize, bus išryškinta, kaip disertacijos tema ir problematika įsilieja į dabartinį mokslinių tyrimų kontekstą ir prisideda prie istorinių šaltinių bei istoriografijos diskurso plėtotės.

Pranešimo pagrindą sudarys istoriografinių interpretacijų analizė bei pirminių šaltinių (lenkų ir vokiečių kronikų, popiežių bulių, diplomatinių dokumentų) apžvalga. Bus analizuojama, kaip kryžiaus žygių retorika buvo įtvirtinta Viduramžių Lenkijoje ir kokius politinius ir karinius veiksmus ji skatino. Be to, bus išskirti pagrindiniai prie šio proceso prisidėję veikėjai ir jų vaidmuo kryžiaus žygių ideologijos sklaidoje ir įgyvendinime. Taip pat bus pristatyti ir paaiškinti pagrindiniai metodai, kurie bus naudojami sprendžiant šiuos klausimus.

Nerijus Černius (Klaipėdos universitetas, III metai)

Savanoriška tarnyba Lietuvos kariuomenėje 1918–1940 m.

Po Pirmojo pasaulinio karo atsikūrusi Lietuvos valstybė, susidurdama su išorės grėsmėmis, skubiai ėmė kurti savo karinės pajėgas. Pradžioje buvo bandoma remtis savanoriškos karo tarnybos principo taikymu. 1918 m. lapkričio 23 d. ministrui pirmininkui Augustinui Voldemarui pasirašius įsakymą dėl Apsaugos tarybos įkūrimo ir Pirmojo pėstininkų pulko formavimo, įkurta Lietuvos kariuomenė. Jos branduolį sudarė 100 karininkų, karo valdininkų bei

karo gydytojų ir apie 50 savanorių kareivių. 1918 m. gruodžio 29 d. Vyriausybė paskelbė atsisaukimą, oficialiai kvietusį savanorius stoti į Lietuvos kariuomenę. Taigi kariuomenės formavimo pradžioje visi vyrai stoti į organizuojamus dalinius buvo kviečiami savanoriškai.

Nors karo metu Lietuvos kariuomenės didžioji dalis karių buvo šauktiniai ir mobilizuotieji, bet branduolį 1918 ir 1919 m. pirmąjį pusmetį sudarė savanoriai, todėl savanoriškos tarnybos naratyvas ryškiausiai atsispindi Nepriklausomybės karų kontekste. Pasibaigus Nepriklausomybės karams, savanoriška karo tarnyba aktualizuota periodinėje spaudoje, kariuomenės įsakymuose ir raštuose, amžininkų atsiminimuose bei istoriografijoje. Tačiau savanoriška tarnyba kariuomenėje nebuvo vien Nepriklausomybės karo reiškinys, ji egzistavo iki pat 1940 m., ir tai kuria tam tikrą akademinę įtampą, pirmiausiai dėl terminijos, antra, dėl reiškinio deramo atskyrimo bei suvokimo ir įvertinimo.

Pranešimo metu siekiama atkreipti dėmesį į savanoriškos tarnybos supratimo disonansą. Nors *de jure* savanoriais laikyti tik kūrėjai-savanoriai, kurie įgijo tokį statusą, savanoriška tarnyba apima visą Lietuvos tarpukariu laikotarpį. Išskiriamos šios savanorišką tarnybą atlikusių asmenų grupės: 1) asmenys, 1918 m. savanoriškai įstoję į Lietuvos kariuomenę; 2) *de jure* kūrėjų-savanorių statusą gavę asmenys; 3) *de facto* kūrėjai-savanoriai, kurie negavo *de jure* kūrėjo-savanorio statuso; 4) savanoriai liktiniai; 5) 1923 m. savo noru Klaipėdos karinėje operacijoje dalyvavę asmenys (Lietuvos kariuomenės kariai, Lietuvos šaulių sąjungos nariai ir vietos gyventojai); 6) Klaipėdos krašto savanorių armijos nariai; 7) Klaipėdos krašto savanoriai 1923–1930 m.; 8) savanoriai iš Didžiosios Lietuvos 1919–1940 m.; 9) 1939 m. savanoriai iš Vilniaus krašto.

Šio pranešimo tikslas – nustatyti ir paaiškinti savanoriškos tarnybos Lietuvos kariuomenėje 1918–1940 m. pobūdį ir išdiskutuoti definicijų bei terminijos problemų aspektą.

Simona Glazauskaitė (Lietuvos istorijos institutas, III metai)

Kuršo kunigaikščių fondas: jo struktūra ir tyrimų perspektyvos

Latvijos valstybinis istorijos archyvas Rygoje (latv. *Latvijas Valsts vēstures arhīvs*, toliau – LVVA) yra didžiausias archyvas Baltijos šalyse, kuriame saugoma daugiau nei 7.5 tūkst. fondų ir virš 6.5 mln. dokumentų, apimančių laikotarpį nuo 1220 m. iki 1945 metų. Tiriant jungtinės valstybės – Lenkijos Karalystės ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (Respublikos) – ryšius su Kuršo ir Žiemgalos kunigaikštyste, neapsieinama be LVVA Kuršo kunigaikščių (latv. *Kurzemes hercogu archīvs*) fondo 554. Fondą naudoja latvių, lenkų, vokiečių, taip pat lietuvių ir kt. mokslininkai užsienio politikos, diplomatikos, karo, ekonomikos, kultūros ir pan. tyrimams. Didžiulį dokumentų masyvą sudaro trys aprašai, iš kurių pirmasis papildomai išskirtas ir padalytas į dvi atskiras dalis. Fonde saugomi įvairūs XIV–XIX a. dokumentai (originalai ir (ar) jų nuorašai) lotynų, vokiečių, lenkų, rusėnų ir kitomis kalbomis.

Šiame pranešime siekiama aptarti fonde sukauptus istorijos šaltinius, kurie atskleidžia XVI a. pab.–XVIII a. pr. Respublikos ir Kuršo kunigaikštystės politinius, socialinius ir kt. ryšius, išryškinant Kuršo kunigaikštystės savarankiškumo ir integracijos į Respubliką mastus. Kokie šaltinių masyvai? Kurie iš jų svarbiausi? Ar dažnai jie naudojami istoriografijoje (jei naudojami)? Kokie fondo trūkumai? Kokios galimos tolimesnės tyrimų perspektyvos ir gairės analizuojant Kuršo kunigaikščių fondą? Kartu bus atkreiptas dėmesys į kitus panašios tematikos LVVA fondus ir aptartos Kuršo kunigaikštystės tyrimų galimybės Lietuvoje.

Eimantas Gudas (Lietuvos istorijos institutas, III metai)

Tiškevičiai XVI–XVII a. vid. Lietuvos valdančiąjame elite: įsitvirtinimas ir išlikimas

Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje didikų, ponų giminės turėjo labai didelės įtakos. Vienu ar kitu metu tokios giminės kaip Goštautai, Radvilos, Kęsgailos, Chodkevičiai, Pacai, Sapiegos sutelkė ypač didelę ekonominę ir politinę galią ir tapdavo pačiomis galingiausiomis didikų giminėmis valstybėje. Tiškevičiai buvo labiau ne hegemoniška, ne iš senųjų lietuviškų giminų, bet iš naujųjų prasisiekėlių grupės XVI a. iškilusi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų giminė. Todėl svarbu pasekti šios giminės kelią į valdžios elitą. Tiškevičiai – tai rusėnų kilmės, stačiatikiška, iš pradžių į asmeninę, po to realią bažnytinę uniją linkusi nekunigaikštiška giminė, kuri itin išliko prisijungusi prie ištikimiausių monarchams asmenų grupuotės.

Tyrimo objektas bus Tiškevičių giminė. Chronologinės ribos – maždaug nuo 1484 m., kai šaltiniuose pasirodė Tiškevičių giminės pradininkas Tiškus (*Тушко*), iki 1655 m.; toje epochoje išmirė dauguma įtakingųjų epochos Tiškevičių ir nuo tada giminė ilgam prarado politinę, socialinę, ekonominę įtaką. Nagrinėjant Tiškevičių kelią valdžios elite, siekiama nustatyti giminės atstovų turėtas valstybines pareigas ir kitus valdžios aspektus, norima atkreipti dėmesį į tai, kaip ir kodėl Tiškevičiai atsidūrė valdžios elite, kokiais įrankiais pasinaudodami darė karjerą šioje sferoje, kaip jiems sekėsi išlikti, laviruoti šiame elitiniame sluoksnyje, išsiaiškinti, koku mastu šiame procese buvo svarbu kilmė, turtai, žemėvalda, pažintys, santuokos. Tiškevičių įsitvirtinimas valstybės valdžios elite įvyko iki XVI a. vidurio (1558 m. gauta pirmoji vaivadija), būtina atskleisti šio proceso etapus.

Pranešime pristatomos Tiškevičių pastangos išsilaikyti valdžios elite: laviravimas, sėkmingesni ir mažiau sėkmingi bandymai socialinėje vertikaloje iškilti kuo aukščiau. XVII a. 2-ajame ketvirtyje būta ir tam tikros socialinės ir politinės kovos su Radvilomis dėl aukščiausių urėdų. Mėginama atsakyti į klausimą, kokios esminės įtakos Tiškevičių kelyje į valdžią turėjo santykiai su monarchais, taip pat klientūriniai ryšiai su Radvilomis ir kitomis giminėmis.

Emilija Jasiulevičiūtė (Lietuvos istorijos institutas, III metai)

Kultūros laukas nacių okupacijos metais: bandymai išlaikyti tarpukario kultūros politikos tęstinumą

Antrasis pasaulinis karas bei viena po kitos sekusios sovietų (1940–1941 m.) bei nacių (1941–1944 m.) okupacijos Lietuvoje panaikino ne tik valstybingumą, bet ir lėmė daugybę radikalių pokyčių, kurie esmingai palietė įvairias Lietuvos gyvenimo sritis, tarp jų ir kultūrą. Disertacijoje siekiama išanalizuoti, koks ir kaip kultūrinis gyvenimas buvo formuojamas nacių okupuotoje Lietuvoje. Šiame pranešime pagrindinis dėmesys bus skiriamas vienam iš kultūros lauko segmentų – lituanistiniam (tautiškajam) kultūros puoselėjimui oficialiajame (viešajame) diskurse, siekiant išanalizuoti vieną iš disertacijos tezių, jog nacių okupacijos metais vyko dalinis lietuvių tarpukario kultūros politikos tradicijos tęstinumas.

1941 m. naciams okupavus Lietuvą, periodikoje galima aptikti daugybę žinučių, liečiančių kultūros sritį, pristatant, jog viena ar kita įstaiga, kolektyvas (choras, teatras, orkestras ir pan.) vėl pradėjo veikti, buvo atkurtas, atstatytas. Tai buvo nacių propagandos siekis sukurti produktyvumo, kultūrinio gyvenimo grįžimo į senąsias vėžes, normalumo įspūdį, tuo pačiu supriešinant nacių režimą su sovietų okupacijos patirtimi. Nacmečiu kultūrininkų gretose nevengiama su(si)kurti (įsivaizduojamo) tęstinumo su nepriklausoma Lietuva idėją, pristatant tam tikrų kultūrinių subjektų ištakas, raidą tarpukario Lietuvoje, taip tikintis susisiekti su buvusiąja valstybe. Pranešimo metu pristatoma analizė padės suprasti kultūrininkų santykį su okupaciniu režimu bei tarpukario Lietuvos kultūrinėmis tradicijomis. Tyrimo bus remiamasi dalies archyvinų šaltinių, spaudos ir egodokumentų analize.

Arnoldas Kazimierėnas (Lietuvos istorijos institutas, IV metai)

Žvilgsnis iš šalies: sovietinė klasikinė filologija emigranto A. Rukšos akimis

Antanas Rukša (1900–1980) tarpukariu baigė klasikinės filologijos krypties studijas Vytauto Didžiojo universitete (VDU) Kaune ir nuo 1939 metų tapo pagrindiniu šio universiteto lotynų kalbos dėstytoju. Sovietams perkėlus Humanitarinių mokslų fakultetą į Vilnių, Rukša kurį laiką čia dėstė įvairius klasikinės filologijos dalykus. 1944 metais artėjant antrajai sovietinei okupacijai, jis pasitraukė į Vokietiją. Likusį gyvenimą praleido dirbdamas Augsburgėje, kur atliko keletą svarbių Antikos tekstų vertimų, vėliau publikuotų užsienyje.

Marbure esančiame Herderio institute saugomas asmeninis Rukšos archyvas (DSHI 150 Ruksa), kuriame, be daugybės kitų dokumentų, yra išlikusi korespondencija su sovietinėje Lietuvoje gyvenusiais ir dirbusiais Vilniaus universiteto Klasikinės filologijos katedros mokslininkais Leonu Valkūnu (1914–1990) ir Jonu Dumčiumi (1905–1986). Visi trys aptariami asmenys tarpukariu baigė VDU klasikinės filologijos krypties studijas, todėl buvo pažįstami dar nuo studijų laikų ir ryšius palaikė visą gyvenimą. Rukšai su Dumčiumi teko kartu dirbti tiek VDU, tiek VU; Valkūnas VU pradėjo dirbti jau po Rukšos pasitraukimo.

Pranešime bus pristatoma akademinės išvykos į Herderio institutą metu surinkta medžiaga, tiksliau, bus aptarta šių trijų asmenų korespondencija. Išnagrinėjus laiškus, bus siekiama parodyti, kaip korespondencijoje atsiskleidžia ryšiai tarp emigracijoje veikusio A. Rukšos ir sovietinėje Lietuvoje likusių ir čia dirbusių filologų klasikų, kokios temos

vyravo jų diskusijose, kaip vyko apsikeitimas informacija apie naujausius mokslinius tyrimus, kaip sklandžiai pavykdavo persiųsti aptariamų asmenų atliktus Antikos autorių vertimus į lietuvių kalbą.

Renata Mauzienė (Klaipėdos universitetas, IV metai)

Sportas ir nacionalizmas: pirmoji Lietuvos tautinė olimpiada 1938 m.

Sportas labiau nei bet kuri kita socialinė veikla šiuolaikiniame pasaulyje gali parodyti nacionalizmą. Geras to pavyzdys yra vėliavos sporto renginiuose ir himno grojimas. Tai atliekama tiek formalioje dalyje pvz., per medalių įteikimo ceremoniją, tiek neformalioje sporto renginių dalyje ir aplinkoje pvz., per sirgalių susirinkimus. Jau vien šie simboliai daugumoje atvejų parodo, kad sportas yra glaudžiai susijęs su nacionalizmu.

Tarpukariu Lietuvos Prezidento Antano Smetonos pagrindinė politinė kryptis buvo nacionalizmas. Jis norėjo sustiprinti savo valdžią, o vidaus politikoje sportas puikiai tam tiko. Didelės sporto pergalės ar pasirodymas dideliuose sporto renginiuose (tarptautiniu ir nacionaliniu lygmeniu) darė didžiulę įtaką lietuvių tautai ir ilgainiui sportas tapo nacionalinio prestižo reikalu. Tarpukariu Lietuvoje sportui suteikus nacionalinę reikšmę ir jam iškilus į tarptautinę sporto areną, šalies sportiniai pasiekimai tarptautinėse varžybose buvo vertinami nebe kaip atskirų sportininkų ar komandos sėkmė vienoje sporto šakoje, o kaip visos šalies sėkmė. Ypač tai atsispindėjo olimpiadose, kai po nesėkmingo starto 1924 m. olimpiadoje Amsterdame Lietuva dėl daugybės ir kitų priežasčių toliau olimpiadose nebedalyvavo, o valstybės valdžia Lietuvių tautinę olimpiadą nusprendė surengti namuose. Proginė ir pirmoji Lietuvos tautinė olimpiada 1938 m. buvo puikus susijungusių viso pasaulio lietuvių nacionalizmo pavyzdys. Nors pirmoji Lietuvos tautinė olimpiada buvo sporto šventė, tačiau organizatorių tikslai buvo ne tik sportiniai.

Šiuo tyrimu nagrinėjama sporto ir nacionalizmo sąsaja pirmojoje Lietuvos tautinėje olimpiadoje 1938 m. Analitiniu aprašomuoju metodu tiriama, kaip ir kodėl pasikeitė visuomenės ir valdžios, įskaitant Prezidentą Antaną Smetoną, požiūris į sportą. Analizuojami sporto laikraščiai – *Lietuvos sportas* (1922, 1937, 1938), *Lietuvos aidas* (1928–1940), mankštos, sporto ir sveikatinimo žurnalas *Fiziškas auklėjimas* (1931–1940) – ir laikraštis *XX amžius* (1936–1940). Šie laikraščiai leido ištirti viešąjį sporto įvaizdį to meto Lietuvoje ir atlikti sporto ir nacionalizmo bei nacionalinės politikos sąsajos tyrimą.

Jokūbas Pukėnas (Lietuvos istorijos institutas, II metai)

Jungtinės Karalystės Užsienio reikalų ministerijos politika Baltijos šalių nepriklausomybės atžvilgiu (1988–1991 m.)

1988 m. Jungtinė Karalystė atsidūrė sudėtingoje situacijoje. Viena vertus, Jungtinės Karalystės interesas buvo parama SSRS reformatoriui M. Gorbačioviui. Kita vertus, Britanija, būdama viena pirmaujančių demokratijų pasaulyje, negalėjo ignoruoti Baltijos žmonių padėties. Kyla klausimas, kaip Britų užsienio politikos formuotojams pavyko suderinti pragmatiškus nacionalinius interesus su moraliniais įsipareigojimais? Kokie požiūriai vyravo formuojant politika Baltijos šalių atžvilgiu?

Norint atsakyti į šiuos klausimus, būtų protinga atkreipti dėmesį į Užsienio reikalų ministerijos (*Foreign and Commonwealth Office*) archyvą. Ši ministerija buvo didžiąja dalimi atsakinga už Britanijos užsienio politikos formavimą ir įgyvendinimą. Užsienio reikalų sekretoriaus postas laikomas vienu iš įtakingiausių valstybės postų ir jį dažniausiai užima aukštas rinkimus laimėjusios partijos narys, artimas paties Ministro pirmininko patikėtinis. Išsami Užsienio reikalų ministerijos archyvinės medžiagos analizė leidžia nuodugniai apžvelgti užsienio politikos kaitą audringu Sovietų Sąjungos žlugimo laikotarpiu.

Analizė sutelkta į besikeičiančią Didžiosios Britanijos politikos kryptį Baltijos šalių atžvilgiu. Nors oficiali nuostata dėl paramos suteikimo M. Gorbačioviui išliko iki 1991 m. vidurio, kai kurie balsai ministerijoje jau 1988 m. siekė palankesnio Britų požiūrio į Baltijos šalis. Be to, Baltijos šalių aukso klausimas taip pat turėjo didelę įtaką Britanijos politikos formuotojams. 1968 m. Britanijai susitarus su sovietais ir pardavus Baltijos aukso atsargas, 1990 m. J. Majoro vyriausybė staiga atsidūrė nepatogioje padėtyje. Taipogi pranešime bus atskleista Vakarų partnerių, ypač JAV ir Skandinavijos šalių, svarba Britų politikos kryptyje.